

Küsimused: Silja Paavle (Maaleht), Arko Olesk, Ove Pöder, Indrek Salis, Kaarel Silmato, Illar Tõnisson

1. Selle praeguseks 27 isikust koosneva nimekirja esimeseks liikmeks oli 2001. aastal Raivo Musting Põlvamaalt, seni viimasena lisandus mullu sinna Taavi Tull Tartumaalt. Nimekirjaga seondub ka üks 1927. aastal loodud skulptuur. **Milline nimekiri?**

2. Eesti kõrgeimaks pärismaiseks lehtpuuks (43,2 m, Valgamaal) on papli perekonda kuuluv puuliik, mille kohta on öeldud, et see puu on nagu draakon – raiud ühe maha, kasvab kümme asemele. Tema puit on pehme, kerge ja valge ning ajalooliselt tehti sellest teatud tüüpi veesõidukeid. Muuhulgas on puu järgi nime saanud üks USA tuntumaid suusakuurorteid. **Milline puu?**

3. Aastail 1869–1934 püstitati tollastes Saksamaa piirides umbes 240 teatud tüüpi tornikujulist rajatist, esimene neist praegusel Poola alal Janówekis (Ober-Johnsdorfis). Tänapäevaks on neid rajatisi säilinud 173. Vastavalt algsele kavandile pidi iga selline torn olema elava tulega tuletorn. **Kelle nimega need tornid tuntud on?** Nendest tornidest 58 autor oli Wilhelm Kreis ning üht stiilinäidet näete ka pildil.

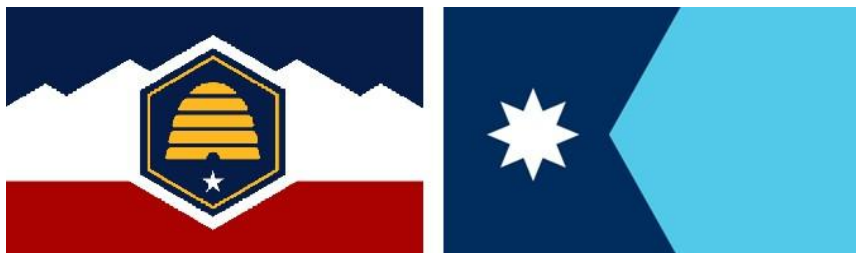
4. Suurbritannia ja Põhja-Iirimaa Ühendkuningriigi pindala poolest kolmas saar Suurbritannia ja Iirimaa järel on 20 000 elanikuga Välis-Hebriidide saar. Kuigi üks saar, koheldakse seda kahena – kuna saare kaht osa eraldab mäestik, on põhja- ja lõunaosa teineteisest kultuuri ja isegi keele poolest erinevad. Nii koosneb ka saare nimi kahest osast. **Mis on saare nimi?** Komponentide ära arvamisel võib kasu olla allolevatest pildivihjetest.

5. Nähtav monument asub ühes pealinnas, ironiseerides teatud perioodil sinna Euroopa Liidu ja ÜRO poolt lähetatud humanitaarabi kvaliteedi üle. Kohaliku folkloori kohaselt pärinesid paljud konservid Vietnami sõja ajast, olles ammu aegunud, ning lisaks sellele, et osa konservide sisust oli paljudele linnaelanikele teatud põhjustel vastuvõetamatu, olla nende söömisest keeldunud ka kassid ja koerad. **Millises pealinnas selline monument asub?**

6. Eestis ei pääse vaimuinimesed just sageli võimu juurde. Kui vaadata praegust Eesti Teaduste Akadeemia koosseisu, siis leiame selle 79 liikme seast ainult kaks inimest, kes on taasiseseisvunud Eestis juhtinud kas Vabariigi Valitsust, Riigikogu, mõnda ministeeriumi või pidanud Vabariigi Presidendi ametit. **Kes on need kaks?**

7. Käesoleval sajandil on neli USA osariiki vahetanud oma lippu. 2003. aastal Georgia ja 2021. aastal Mississippi lippude vahetamisega vabaneti nendel olnud konföderaatide (lõunaosariiklaste) sümbolitest. 2024. aastal vahetasid oma lippu veel kaks osariiki, mille uusi lippe on pildil kujutatud. **Millised kaks osariiki?** Õige vastuseni võib aidata osariikide hüüdnimede teadmine.

8. Päikesesüsteemi neli hiidplaneeti Jupiter, Saturn, Uraan ja Neptuun klassifitseeritakse nende koostise alusel kahte erinevasse rühma: ...ihhiud (Jupiter, Saturn) ja ...hiiud (Uraan, Neptuun). **Millised kaks sõna käivad punktiiride asemele?**

9. Selle tootmine maailmas on viimasel paarikümnel aastal tuntavalt hoogustunud, suurimad tootjad on USA (52 mld liitrit) ja Brasiilia (21 mld liitrit), kes kokku annavad 87 protsenti kogu maailma toodangust. Peamine tooraine on suhkruroog ja mais, kuid paljutootavad on ka siidpööris, vitshirss, pappel ja sorgo. **Millest on jutt?**

10. Genfi järve on püstitatud monument ühele esemele, mida vaimulikkond hakkas selle Bütsantsi päritolu tõttu pärast 1054. aasta suurt skismat käsitlema kui saatana sümbolit ning lugema selle kasutamist patuks. Uuesti tõstis selle au sisse Catherine de Medici. 16. sajandil sai Edela-Euroopas tavaliseks, ülejäänud Euroopa ei võtnud seda aga omaks enne 18. sajandit. Eesti teleajaloost on tuntud sama nime kandev saade ning sama nime kannab ka kuuldav Liis Lemsalu pala. **Milline ese?**

11. Bernhard Saarsoo (1899–1964) oli Eesti arst, kes 1944. aastal põgenes koos paljude teiste eestimaalastega Rootsi ja suri seal 1964. aastal. Tema Eesti-arstikarjääri sisse mahtus muuhulgas ka töötamine Audaku leprosooriumis ehk pidalitõbiste ravilas. Fotol on Saarsoo tegelemas oma hobiga, mille tõttu me suure tõenäosusega tema nime tänasel päeval üldse teame. **Mille või kelle Saarsoo 1933. aastal avastas?**

12. Kairost välja voolates hargneb Niiluse jõgi kaheks. Läänepoolne haru suubub Vahemerre 58 000 elanikuga väikelinnas, mille läänepärane nimi on viimastel sajanditel teatud põhjustel maailmas väga tuntuks saanud. **Mis on see nimi**, mis peaks tänu erinevatele samanimelistele tarkvaradele olema tuttav ka IT-meestele ning tänu pildil olevale aparaadile ka kosmosesõpradele?

13. Teda peetakse keskaja mõjukaimaks paavstiks, kes ühe vähesena selle pühitsuse pälvinutest jättis sügava jälje ka keskaja kirjanduslukkku. Tema kõige tuntum ja hinnatum kirjatöö on noore kardinalina 1195. aastal kirjutatud traktaat „Inimolu viletsusest“ (mis on tõlgitud ka eesti keelde). Seda lühikest teost võib pidada vaimseks harjutuseks askeetilise ja monastilise kirjanduse traditsioonis, mille põhiaines on pahede ja vooruste analüüs. Sellise järelemõtluse siht on iseenda seisundis selguse saavutamine, mis peaks viima meelesparandusele, mõtlemisviisi muutmisele. **Kes oli see meiegi ajalugu mõjutanud paavst?** Viimane sama nime kandnud paavst valitses aastail 1721-1724 ning kandis järjekorranumbrit XIII.

14. Nähtav logo kuulub poeketile, mida haldav MTÜ registreeriti 2004. aastal, mil avati Tallinnas ka esimene pood. Praegu on Eestis 18 poodi ning poeketi slogan on: “Tarkus vabaks anda, oskus vastu võtta”. Kodulehe andmeil liigub kuus poe kaudu üle 250 000 eseme, kauplusekett toetab rohkem kui 50 heategevusorganisatsiooni. **Milline poekett?**

15. **KOLME PUNKTI KÜSIMUS:** Rahvusvaheline mõõtühikute süsteemi SI baasühikute definitsioonid on viimase paari aastakümnega üle viidud uutele alustele, mis tuginevad looduslikel ja universaalselt mõõdetavatel väärtustel, mitte enam etalonidel. Nendest definitsioonidest kolmes on kasutatud konstante, mis on saanud nime teadlaste järgi. Palun nimetage, kelle nime kannavad:

- a) kilogrammi definitsioonis kasutatav konstant $6,62607015 \times 10^{-34}$ J·s
- b) kelvini definitsioonis kasutatav konstant $1,380649 \times 10^{-23}$ J·K⁻¹
- c) mooli definitsioonis kasutatav konstant $6,02214076 \times 10^{23}$

16. Värskest käibele tulnud Bulgaaria 1-eurosel mündil on kujutatud Rilast pärit meest, kellest sai esimene Bulgaaria erakmunk ning kellele on omistatud ka bulgaarlaste kaitsepühaku staatus. Tema järgi on nime saanud ka esimene Antarktikas paiknev õigeuskabel ning ühtlasi on tema nimi ka hetke Bulgaaria populaarseim mehenimi. **Kes oli see pühak?**

17. Kui Rudolf Hess ja Rudolf Höss on maailma ajalukku läinud negatiivsete tegude pärast, siis samuti saksa päritolu, ent USA-s elanud ja peamiselt Californias tegutsenud postiljon ja aednik Rudolph Hass (1892–1952) on maailmale andnud ühe põllumajanduskultuuri enim kasvatatava sordi, mis kannab ka tema nime. **Millise lõunamaise, ent ka Eesti toidupoodides oma kindla koha sisse võtnud kultuuri maailma enim kasvatatav sort on Hass'i ...?**

18. Pärast seda, kui iiri farmer leidis ühest teatud paigast umbes 2000 aasta vanuse hästi säilinud nahaga inimkeha säilmed, hakati uurima küsitava tõhusaid omadusi. Küsitav katab umbes 3% maailma maismaast. Tekib aeglaselt. Laias laastus suure veesisaldusega (88-92%) orgaaniline aine, mis koosneb süsinikust (50-60%), vesinikust (6-7%), hapnikust, sisaldab alati lämmastikku (2.3%), fosforit (<0,2%) ja mittepõlevaid koostisosi. Ent lisaks veel üle 200 peenema koostisosa, mille hulgas on rohkelt nahale kasulikke bioaktiivseid aineid ja antioksüdante. Seda sisaldavad hooldustooted puhastavad, värskendavad ja uuendavad nahka, aitavad sellel kiiremini parandada. **Millest on jutt?**

19. Linnuliigid *Aegypius monachus* ja *Neophron percnopterus* on mõlemad Eestis eksikülalised. Peamiselt asustavad nad Euraasia kõrgendikumetsi ja mägialasid. Nende eestikeelsed nimed on üsna sarnased ja viitavad mõlemad nende peamisele toiduallikale. Sama allika kohta käiv kolmas sünonüüm on perekonnanimeks mitmele tuntud eestlasele: daam pildil, idufirma Pactum asutanud vennad ning mälumängusaadete "Kuldvillak" ja "15 küsimust" produtsent. **Nimetage need kaks linnuliiki, kes mõlemad on esindatud ka Tallinna loomaaias!**

20. Ühes linnas asub silla kohta ebatavaline T-tähe kujuline Aioi sild, mis esmakordselt ehitati 1932. aastal. Kuna sild asub praktiliselt kesklinnas ning on oma kuju tõttu teatud suunast vaadatuna hästi märgatav, on silla olemasolu vägagi olulisel määral linna saatust mõjutanud. **Millises linnas pildil olev Aioi sild asub?**

21. Küsitav nähtus tekib, kui veekogu ei jäätu, ent vee temperatuur langeb kiirelt. Küsitav jahutab omakorda kiirelt vett, ent kivide, torude või võredega kokku puutudes tekib osakeste omavaheline kleepumine ning tekibki ummistus. Füüsik Jaan Kalda ütles, et see on nagu jäävihm kuival maal – mõlemad on ohtlikud. **Millest on jutt?** Möödunud aasta lõpus jäi suur osa Tallinnast just selle tõttu ilma veeta. 20. sajandi algusest on aga kirjeldusi, kuidas Narva jõel takistas küsitav Kreenholmi manufaktuuri tööd.

22. Nähtav lipp kuulus aastatel 958–1137 Lõuna-Itaalias eksisteerinud hertsogiriigile, mis sai nime oma keskuse, aastal 339 asutatud ja Vahemere oluliseks kaubanduskeskuseks kujunenud rannikulinna järgi. XX sajandi alguses sai praeguseks 5000 elanikuga linn tuntuks kuurordina, kus käisid talvesid veetmas briti aristokraadid. Nüüd seostatakse linna nime eeskätt kauni ümbritseva rannikualaga, mis kantud ka UNESCO maailmapärandi nimistusse. **Milline linn/kunagine hertsogiriik?**

23. 2024. aastal surnud Arnold Rüütel ja Vaino Väljas olid vastavalt Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna (EKRE) ja Sotsiaaldemokraatliku Tööpartei auesimeesteks, ent 2022. aastal meie seast lahkunud Edgar Savisaar ennast Keskerakonna auesimeheks määrata ei lubanud. Praegusel hetkel on Eestis aga viis mõne erakonna auesimeest, kes jagunevad kolme erineva erakonna vahel. Reformierakonna auesimees on Siim Kallas ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna auesimees Marju Lauristin, ent Isamaal on koguni kolm auesimeest, kellest üks on mõistagi Mart Laar. **Kes on ülejäänud kaks Isamaa auesimeest?**

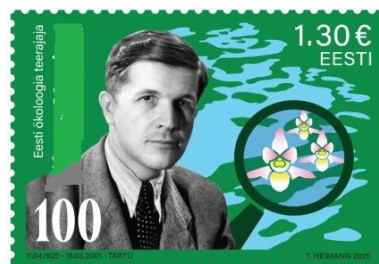
24. Hiina ühe lapse poliitika eeskujul kehtestasid ka mitmed teised riigid rahvaarvu piiramiseks meetmeid. Kuigi küsitava riigi valitsus kehtastas kohustusliku „üks või kaks last“ poliitika 1993. aastal, hakati sarnaseid meetmeid seal juurutama juba kuuekümnendatel. Rangemalt jälgiti seda riigi nomenklatuuri juures, pisut leebemalt tavainimestele. Kuid poliitika toomis ning kuna rahvastiku juurdekasv oli 2020. aastaks langenud taastetasemele (ja on praegu isegi alla selle), tegi riigi juhtkond eelmisel aastal otsuse kahe lapse poliitikast loobuda. **Milline umbes 100 miljoni elanikuga riik?**

25. Lüüra tähtkuju eredaim täht on Luige tähtkujuks asuva Deeneb'i ja Kotka tähtkujus asuva Altair'i kõrval põhjataevas asuva suvekolmnurga kolmandaks tipuks. See on esimene täht, mille nimi anti sõidukile: 1954. aastal alustati vsakpoolsel pildil oleva prantsuse sõiduauto Facel tootmist ning 1971. aastal tõi General Motors turule parempoolsel pildil oleva Chevrolet **Milline taevatäht?** Ehk on abi, kui tunnete ära naisterahva, kes esitab teile oma tuntuselt teise laulu.

26. Millises riigis oli 20. sajandil kuus monarhiareferendumit, millest kahe tulemusel monarhia taastati ja kahe tulemusel kaotati? Ülejäänud kahe referendumi tulemusel hetkeolukord säilis.

27. 2025. aastal anti seeriast "Suured eestlased" välja kolme tuntud eestlase 100. sünniaastapäevale pühendatud postmargid. Kaks nendest olid Kaljo Kiisk ja Vello Salo. **Kes oli aga kolmas?** Tema kohta on kirjutatud järgmist: "*Eesti ökoloogia särav täht. Juba noorena vaimustunud looduse saladustest, pühendus ta soode ja metsade uurimisele, paljastades nende sügava seotuse ja väärtuse. Tema kirg loodusteaduste vastu tegi temast teerajaja, kelle töö sillutas teed Eesti looduskaitsele*".

28. Euroopa suurima sellise võime leida Zürichist, tema läbimõõduks on 8 meetrit ja 64 sentimeetrit, ta pärineb 1564. aastast ning ta on seotud Püha Peetrusega. Euroopas suuruselt järgmised sellised leiab Cremona ja Hamburgi linnadest ning nendegi läbimõõt on üle kaheksa meetri. Esikuuikusse kuuluvad kindlasti veel Praha ja Antwerpeni omad ning võiks olla ka Londoni suurim ja tuntuim, kuid selle liigitamine või mitteliigitamine küsitavate hulka võib pisut vaidlusi põhjustada. **Millest on jutt?**

29. Pildil on Aafrika suurim madu (*Python sebae*), kes oma lõuad pärani ajades võib alla kugistada hirvesuuruse impala. Too roomaja elab enamikus Aafrika riikides, näiteks Lääne-Aafrikas peetakse neid pühaks ja neile on pühendatud mitmeid templeid. Eri keeltes on tal mitmeid paralleelnimetusid, kuid eestikeelseks ametlikuks nimeks on tal oma keerulise mustri tõttupüüton, kus punktiirile sobib midagi, mis olid samuti pärit Aafrikast ja juba selle kaugemast ajaloost. **Milline püüton või mis sobib punktiirile?**

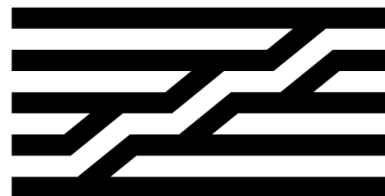

30. **KOLME PUNKTI KÜSIMUS:** Ameerika Ühendriikides on 11 üleriiklikku riigipüha (kuigi osariigid saavad ise otsustada, milliseid neist nad tähistavad, ja lisada enda poolt teisi). Neist kolm on nime saanud tegelikult elanud inimeste järgi. **Kes on need inimesed, kelle auks on loodud pühad:**

- a) jaanuari kolmandal esmaspäeval, mälestamaks tema sünniaastapäeva 15. jaanuaril 1929;
- b) veebruari kolmandal esmaspäeval, tähistamaks tema sünniaastapäeva 22. veebruaril 1732, ühtlasi austades teisi sama ametit pidanud inimesi;
- c) oktoobri teisel esmaspäeval?

31. Eesti aasta linde, loomi, liblikaid, kalu, muldi, samblaid ja muud säärast me teie käest mängu esimeses pooles ei küsitud. **Eesti 2025. aasta misasjaks valiti aga mullu "Korter 1996"?** Üks auhinnatu kirjeldusi kõlab järgnevalt: *"See on selline tavaline, natuke väsinud paneelmaja korter, kus seintel on veel eelmiste elanike tapeet ja õhus on tunda üheksakümnendate hõngu. Sa pakid asju lahti, aga miski on... teistmoodi. Seina sees on peidus uks. Salakäik."*

32. Näete ühe Euroopa kultuuriasutuse logo. **Mis on see asutus?** See avati 1977. aastal ning on nimetatud isiku järgi, kelle eluaastad olid 1911–1974. Asutuse külastamine on hetkel remonditööde tõttu pisut raskendatud, kuid 2030. aastal peaks see taas võimalikuks saama.

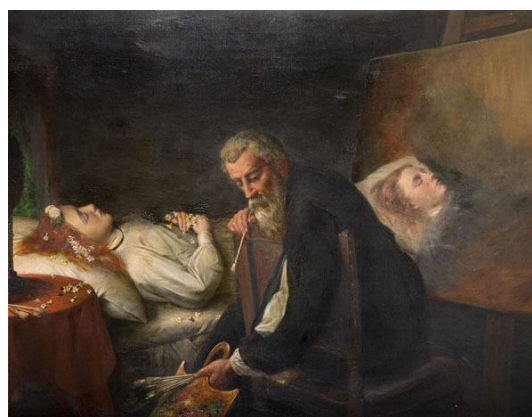

33. Kuigi pildil oleva kirjaniku nimi tundub meile rohkem naisenimena, on tegu siiski aastail 1929–2007 elanud mehega. Tema esimene, 1953. aastal ilmunud raamat "Suudlus enne surma" ("A Kiss Before Dying") pälvis Edgar Allan Poe auhinna parimale debüütromaanile. Tema tuntuim romaan valmis aastal 1967. 1972. aastal kirjutatud "Stepfordi naised" ("The Stepford Wives") on raamat väikelinna naistest, keda nende abikaasad vahetavad kuulekate robotite vastu. Paljudest tema teostest on tehtud filmiversioonid, sealhulgas tema tuntuimast teosest Roman Polanski lavastatuna. **Kes on see kirjanik?**

34. Meiegi kinodesse on jõudnud üheksale Oscarile nomineeritud film „Marty Supreme“, milles Timothee Chalamet teeb rolli patoloogilise optimisti, valetaja, nartsissisti, petise ja elukunstniku Marty Mauserina. Suuresti on tegu spordifilmiga, sest Mauseri tegelaskuju aluseks olev Marty Reisman oli kõige muu kõrval ka üsna edukas sportlane, kes aastail 1948–52 võitis viis MMe pronksmedalit. **Mis spordialal, millest pole varem just eriti palju filme tehtud?** Alates 1926. aastast, mil MMe korraldama asuti, on kõigi aegade edukaim medalist ungarlane Victor Barna, kelle kontol on 22 kuld-, 7 hõbe ja 12 pronksmedalit.

35. Marietta Robusti oli tuntud Veneetsia renessansiajastu naiskunstnik, kes paraku 1590. aastal vaid umbes 30-aastaselt sünnitusel suri. Romantismiajastul inspireeris see traagiline sündmus mitmeid erinevaid kunstnikke kujutama tema surivoodit, mille kõrval leinab tema isa. Ka Marietta isa oli kunstnik, kuid pärast tütre surma maalis ta järjest vähem ning loominguliselt enam endiste kõrgusteni ei jõudnud. **Mis nime all oli tuntud Marietta Robusti kuulus isa?**

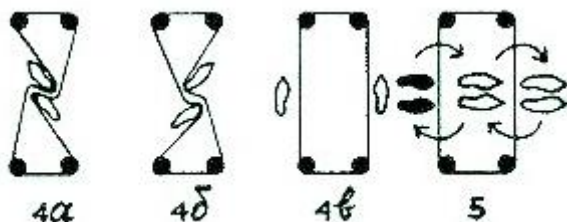
36. Seda tugevdatud atlass-sidusega puuvillkangast, mille pealispind on karvastatud veluuritaoliseks, on kasutatud tööriivaste valmistamiseks ja raamatuköitmisel kaanekattematerjalina. Materjal on tuntud pehmuse ja vastupidavuse poolest, riiete juures kasutatud variant võib olla isegi tuulekindel. Raamatute juures kasutasid seda sagedasti prantsuse raamatuköitjad ning nende tooted olevat olnud menukad just kunstnike ja kirjanike seas. Too kunagine menukus ajendas 1997. aastal looma Itaalia luksuskaubamärki, mida leiab ka Eesti poodidest. Kanga rahvusvaheline nimi viitab ühele loomale, eestikeelne aga mütoloogilistele olevusele. **Nimetage emb-kumb!** Eestikeelne nimi kattub lisaks ühe Aimee Beekmani lasteraamatu tegelaste nimega.

37. Kuigi kuulus Saksa kunstikool Bauhaus asutati 1919. aastal Weimaris ja maandus lõpuks Berliinis, tegutses ta kõige pikemat aega (1925–1932) ühes teises Saksamaa linnas, mis tänapäeval asub Saksi-Anhalti liidumaal. Fotol on Bauhausi hoone küsitavas linnas, selle projekteeris kooli asutaja Walter Gropius. Mis linn?

38. Agrabah on Jordani jõe lähisel paiknev Hamedi-nimelise mehe rajatud linnriik, mida valitseb sultan ning mis on rändavate kaamlakaravanide tähtis sihtpaik. Linna kurikuulsaim piirkond on Varaste kvartal. **Millise kahe Oscariga pärjatud 1992. aasta filmi tegevustik leiab suuresti aset Agrabahi linnas?** Näete linna kujutavat kaadrit filmi 2019. aasta uusversioonist, mille režissöör oli Guy Ritchie.

39. Nähtaval joonisel on kujutatud midagi, mis oli siinmail populaarsuse tipul umbes 40-50 aastat tagasi, kuid mida asjatundjad on soovitanud üha enam taas näiteks koolides kasutusele võtta. **Millega on tegemist?**

40. 2025. aasta 1. jaanuari Viini Filharmoonikute uusaastakontserdil kõlas üheksanda loona kuuldav pala "Ferdinandus-Walzer". Küsitav heliteos läks Viini uusaastakontsertide ajalukku, sest oli millegi poolest seal kõlanud paladest läbi aegade esimene. **Milles ajalugu seisnes?**

41. Selle 1926. aastal loodud ametikoha nimetust on aegade jooksul korduvalt muudetud, kuid sisu on jäänud samaks. Alates 2017. aastast töötab sellel ametikohal Linnar Looris, olles seal järjekorras 11. isik. Tema eelkäijateks sel ametikohal on olnud kuus naist ja neli meest, nende hulgas Anna Ekston, Viktor Päre, Enn Suve. **Milline ametikoht?**

42. IKEA enimmüüdud toode läbi aegade kannab nime Frakta. Viimasel ajal on levinud jutud alates 1989. aastast (praegusel kujul alates 1996. aastast) müügil oleva toote kadumisest, mis tegevat murelikuks isegi hobuseomanikud. **Millist laadi toode on Frakta?**

43. Üks hetke Euroopa kino suuremaid tähti on režissöör Joachim Trier, kelle värskeim film „Sentimentaalne väärtus“ pälvis äsja koguni 9 Oscari-nominatsiooni. Mehele on varasemalt ehk enim kuulsust toonud filmidest „Kordus“ („Reprise“), „...“, 31. august“ ning „Maa ilma halvima inimese“ („The Worst Person in the World“) koosnev triloogia, mis pole küll sisuliselt omavahel seotud, kuid mida ühendab ühine tegevuspaik – üks umbes 725 000 elanikuga linn. Linna nimi käib ka kolme punkti asemele triloogia teise filmi pealkirjas. **Mis linna järgi on nimetatud see Joachim Trieri filmitriloogia?**

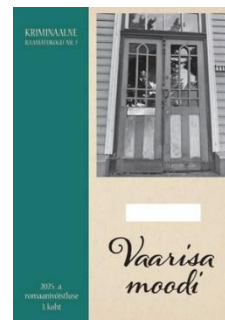
44. Sylvia Vandermeer on õppinud bioloogiat, psühholoogiat ja kauneid kunste, tema abikaasa Frank Meierewert on doktorikraadiga etnoloog. Koos on abielupaar kirjutanud raamatuid pseudonüümi all Sylvia Frank. Eestigi keeles on ilmunud kaks nende teost, mis kujutavad tuntud loomeinimeste armulugusid: „Lahutamatud“ ja „So long, ...“. Näete mõlema raamatu aluseks olevaid paare ka piltidel. **Palun nimetage mõlema paari naispoole eesnimi!**

45. **KOLME PUNKTI KÜSIMUS:** Nimetage kolme kujutatud regiooni kõige edukamad jalgpalliklubid, võttes aluseks meeste hulgas saavutatud kodumaiste meistritiitlite arvu!

46. Teeneka spordiajakirjaniku Jaan Martinsoni aasta parimate krimiraamatute edetabel, mida ta presenteerib järgneva aasta alguse ETV saates „Ringvaade“, on hõivanud kindla koha meie kultuuriajakirjanduses. Esikümne moodustavad traditsiooniliselt küll välismaiste krimiautorite teosed, ent ära mainitakse ka aasta parim Eesti autori teos. 2025. aasta parimaks Eesti autori teoseks osutus „Vaarisa moodi“, mis sama aasta Eesti Kirjanike Liidu romaanivõistlusel oli saavutanud 3. koha. **Kes on selle autor** – seni ulmekirjanikuna tuntud mees, kes pälvinud viis korda Eesti ulmeauhinna Stalker ja kelle jaoks oli tegemist alles esimese kriminulliga?

47. Küsitav spordivahend ilmus esimest korda olümpiamängudele 1924. aastal Pariisis, mil selle kasutamist demonstreerisid näidisalana üksnes Kanada ja USA esindajad. 12 aastat hiljem kasutati seda kolmel võistlusosal juba ametlikult ning kuldmedalid jagasid omavahel Kanada ning Tšehhi sportlased. Edasi on võisteldud järjepidevalt, viimastel Pariisi olümpiamängudel kasutati neid kuues distsipliinis ning lisaks järjekordsetele kanadalastele ja tšehhidele said kullarõõmu maitsta ka neli hiinlast, prantslane ning austraallane. **Milline spodivahend?** Ilmselt sportimisest enam kasutatakse seda tänapäeval vaba aja veetmiseks ning eriti lihtne peaks vastata olema neil, kes on kursis viimase Raadio 2 Aastahiti tulemustega.

48. Oma esimese filmirolli tegi küsitav 1980. aastal ekraanidele jõudnud Woody Allen'i linateses „Tähetolmust mälestused“ („*Stardust Memories*“), kus ta ei rääkinud ühtegi sõna, kuid pälvis tähelepanu oma pilgu ja õhusuudlusega. Järgnesid juba kaalukamad rollid, kuni kuus aastat hiljem kandideeris ta esimest korda halvima naisnäitleja Kuldvaarika auhinnale. Sama nominatsiooni on ta teeninud hiljem veel viiel korral, 1994. aastal õnnestus tal vastav auhind ka võita. Positiivsema poole pealt on ta korra võitnud Kuldgloobuse ja kandideerinud Ginger McKenna rolli eest ka parima naisnäitleja Oscarile. **Kes?**

49. Konjakitele on ametlikult lubatud neli lisandit, mida konjakimeistrid tihti ka kasutavad. Millal ja millisel määral, sõltub juba nii meistri kui ka soovitava konjaki stiilist. Neljast komponendist kolm on vesi, suhkrusiirup ja tammetükkide leotis ehk *boise*. **Milline on neljas?** Seda eelistavad konjakitootjad suuremas osas lisada eeskätt oma odavamatele konjakitele, et jätta seeläbi mulje, et konjaki vanus on kõrgem, kui see tegelikult on. Väidetavalt ei muuda selle lisamine maitseid ega lõhnu.

50. Kunstiajaloo üks ilmselt kuulsamaid koeri oli Londoni kunstniku William Hogarth'i (1697-1764) lemmikloom, keda kunstnik on korduvalt portreteerinud nii üksi kui koos endaga. Nii ka kõrvaloleval 1745. aastal valminud maalil, mis kuulub vaieldamatult kunstniku kuulsaimate hulka. Koeral on ka märkimisväärse pikkusega artiklid inglise- ja saksa keelses wikipedias. **Millist praegugi aktuaalset nime see mops kandis?**

51. Vasakpoolsel pildil on Taavi Teplenkov kehastamas 50-aastaseks elanud nimiosalist Julia Augi lavastatud Eesti Draamateatri etenduses. Roll oli üks nendest, mille eest omistati Teplenkov'ile 2025. aasta Eesti teatriauhindade jagamisel parima meeskõrvalosa auhind. **Keda Teplenkov kehastab?**

52. Küsitav on Diori ikoonilisemaid parfüüme ning ühe arvustaja hinnangul lõhnab see nagu kombinatsioon bensiinist, autorehvidest ja nahast. See on saanud nime 1686. aastal Danzigis (praeguses Gdanskis) sündinud mehe järgi ning ka parempoolsel pildil nähtav reklaam sobib omal moel nimega hästi kokku. **Mis parfüüm?**

53. Hiljem tööstusjuhiks saanud Ken Kutaragi töötas pikalt ühes suurettevõttes insenerina ning tuli oma karjääri kõige hiilgavamale mõttele, kui nägi 1984. aastal arvutigraafika tööjaama. Kuigi 3-D graafikaga välja arendatud asjandus maksis toona kümneid tuhandeid dollareid, uskus ta, et kunagi on selle arendamiseks kasutatud tehnika nii odav, et selle abil loodud seadmed võiks jõuda igasse koju. Juhtivale positsioonile saades korraldaski ta vaatamata paljude kaasteeliste vastuseisule asja ära ning on tänaseni tuntud kui 1994. aastal turule jõudnud isa. **Millise toote nimi sobib punktiirile?**

54. Fotol on valitsev maailmameister naiste 5000 meetri kiiruisutamises, kes 2022. a Pekingi olümpiamängudel tuli tagasi hõbemedaliga 3000 meetri distantsilt ja pronksmedaliga n.ö Saskia Alusalu alt, ühisstardiga sõidust (2018. a OM-il pidigi ta Alusalu paremust tunnistama). Tegemist on kuulsa perekonnanime kandjaga, tema mõni aasta tagasi meie hulgast lahkunud vanatädi oli kuulus näitlejanna. **Kes on see kiiruisutaja?**

55. Nähtav kaanepilt kuulub ühe ansambli debüütalbumile, mis nägi ilmavalgust mõned päevad enam kui 20 aastat tagasi. Plaati müüdi ansambli kodumaal esimese nädalaga rohkem, kui ühtki debüütalbumit enne seda, see sööstis koheselt sealsesse (ning mõnegi muu riigi) plaadimüügiedetabeli tippu ja jäi sinna püsima kogu 2006. aasta veebruarikuuks. Kuulete selle plaadi järjekorras teist singlit. **Milline ansambel?**

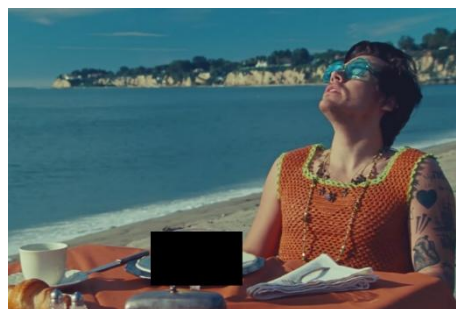

56. Codex Leicester on 1719. aastal Leicester'i krahvi Thomas Coke'i välja antud teos, mis kujutab endast kollektiooni ühe mõni sajand varem elanud isiku teadusteemalistest kirjutistest. 1994. aastal omandas raamatu Bill Gates, makstes selle eest oksjonil üle 30 miljoni dollari ehk kõige enam, mis senini ühe raamatu eest makstud. **Kelle teaduslikke kirjutisi Leicesteri koodeks koondab?**

57. Tänavuse korvpalli eurosarja alagrupiturniiril pidi Eesti meisterklubi Kalev/Cramo koguni kahel korral külastama üht ja sama linna, kuna alagruppi kuulus kaks selle linna meeskonda. Taoline korvpallibuum on seal mõnevõrra üllatav, sest Nõukogude Liidu meistrivõistluste kõrgliigas nähti linna klubi viimati 1968. aastal. Järgnes mingi periood esiliigat, punariigi lõpul kaoti sealtki ära. Linna reisimisest siiski ei pääsenud ka vana Kalev, kuna netiavarustes levib näiteks meenutusartikkel, kuidas 1985. aastal sealsel väliväljakul tapva kuumuse ja esiliigast väljakukkumisega võideldi. **Milline linn?**

58. Näete kaadrit ühest maailma muusikaedetabelite tippu jõudnud laulu videost. Kuigi arvatakse, et laulu sõnadesse on peidetud salajasi vihjeid teatud seksuaalaktidele, on see saanud pealkirja ühest kindlast viljast saadava magusaine järgi. Loo pealkirjastamiseks sai laulja inspiratsiooni tuntud Richard Brautigani lühiromaanist. **Mis on see spetsiifiline magusaine?**

59. Ühes 1936. aastal ilmunud romaanis tegutseb sarimõrvar, kelle esimene ohver on Hampshire'i krahvkonnas Andoveri väikelinnas tubakapoodi pidanud lastetu naine Alice Ascher. **Mis on see korduvalt ekraniseeritud romaan?**

60. **KOLME PUNKTI KÜSIMUS:** Viimasel ajal on mitme meelelahutaja suust kostunud, et Tallinnas ja Tartus polevat enam normaalseid paiku ei esinemiseks ega ööelu nautimiseks ja üldse olla paremad peod väljaspool neid suurlinnu. Tõepoolest, alternatiive leiab mitmeid! **Nimetage nende kolme praegugi tegutseva legendaarse meelelahutusasutuse nimed, millest vanemaid või uuemaid pilte näete!**

VASTUSED

1	Aasta Põllumees	auhinna üks väljaandjatest on Maaleht, laureaat teenib Ferdi Sannamehe "Külvaja" kuju vähendatud koopia
2	Haab	viide Colorado suusakuurortile Aspen'ile
3	Bismarcki torn	püsitati Otto von Bismarcki auks ja hiljem mälestuseks
4	Lewis and Harris	pildivihjed telesarjale "Lewis" ja Kamala Harris'ele
5	Sarajevo	
6	Jaak Aaviksoo; Ene Ergma	
7	Utah; Minnesota	
8	gaas; jää	vastavalt siis gaasiplaneedid ja jääplaneedid
9	(bio)etanool	kasutatakse autokütustes
10	kahvel	telesaad "Kahvel" oli eetris 1998-2002 ja 2005-2007
11	saaremaa robirohi	fotol on Saarsoo koos oma herbaariumiga
12	Rosetta	linna järgi sai nime Rosetta kivi, linna araabiapärase nime on Rashid
13	Innocentius III	paavst 1198-1216 ehk ka muistse vabadusvõitluse algajal
14	Uuskasutuskeskus	
15	a) Plancki konstant; b) Boltzmanni konstant; c) Avogrado konstant	vastavalt Max Plancki. Ludwig Boltzmanni ja Amadeo Avogardo järgi
16	Püha Ivan	tuntud ka kui Ivan Rilski
17	avokaado	
18	turvas	
19	raisakotkas; raipekotkas	sünonüüm 'korjus', viited Miliza; Kristjan ja Kaspar; Martin (kõik Korjus)
20	Hiroshima	sild õhust hästi näha, selle järgi heideti 1945. aastal pomm
21	nõeljää	
22	Amalfi	piirkonnaks Amalfi rannik
23	Tunne Kelam; Lagle Parek	Kelam sai auesimeheks aastal 2019, Parek aastal 2025
24	Vietnam	
25	Veega (Vega)	piltidel Facel Vega ja Chevrolet Vega, laulis Suzanne Vega (pala "Luka")
26	Kreeka	referendumid aastatel 1920, 1924, 1935, 1946, 1973, 1974
27	Viktor Masing	
28	kirikukellad	Zürichis St. Peteri kirik, vaieldava staatusega on Elizabeth Tower'i Big Ben
29	hieroglüüf(püüton)	inglisekeelne põhinimi nt Central African rock python
30	a) Martin Luther King; b) George Washington; c) Christoph Kolumbus	
31	(arvuti)mäng	pälvis tiitli MängudeÕÕ raames
32	Pompidou keskus	Pariisis, saanud nime Georges Pompidou järgi
33	Ira Levin	tuntuim teos "Rosemary laps"
34	lauatennis	
35	Tintoretto	ehk Jacopo Robusti
36	tondinahk / moleskiin	moleskiin tähendab mutinahka; viide märkmikutootjale Moleskine
37	Dessau	
38	"Aladdin"	
39	kummikeks	
40	esimene naishelilooja kompomeeritud teos Viini uusaastakontsertidel	heliloojaks Constanze Geiger (eluaastad 1835-1890)
41	Estonia teatri balletitrupi juht	hetke ametinimetuse Eesti Rahvusballeti kunstiline juht, varem ka balletijuht-lavastaja, peaballettmeister jne. Esimene samas ametis oli Rahel Olbrei.
42	(sinine) plastikkott/ poekott	hobuseomanikud armastavad sellega heina vedada
43	Oslo	
44	Gala/Jelena; Marianne	teised pooled vastavalt Salvador Dali ja Leonard Cohen

45	AS Roma; Milano Inter; Bologna FC	vastavalt Lazio, Lombardia ja Emilia-Romagna edukamad vutiklubid
46	Jaagup Mahkra	
47	kanuu	2025. aasta Aastahitt Eesti arvestuses oli Säm'i pala "Kannu"
48	Sharon Stone	kandideeris Oscarile osatäitmise eest filmis "Kasiino"
49	karamell	
50	Trump	
51	Sergei Eisenstein	etendus "Eisenstein"
52	Fahrenheit	viide Daniel Fahrenheit'ile
53	PlayStation	Sony poolt toodetav mängukonsool
54	Francesca Lollobrigida	vanatädi oli Gina Lollobrigida
55	Arctic Monkeys	mängis pala "When The Sun Goes Down"
56	Leonardo da Vinci	
57	Bakuu	Kalev/Cramo kohtus Neftci IK ja Absheron Lions'iga
58	arbuusisuhkur	Harry Styles "Watermelon Sugar" sai inspiratsiooni Richard Brautigani raamatust "Arbuusisuhktus"
59	"ABC mõrvad"	autoriks Agatha Christie
60	Triinu (baar), Mutionu (baar), Virma (pubi)	asuvad vastavalt Rimmi külas Võrumaal, Virtsus Läänemaal ja Rakveres